Australian Government
Australian Centre for International Agricultural Research

សៀវភៅណែនាំ ស្តីពីដំណាំតំបន់ខ្ពង់រាបនៅ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា: ដំណាំពោត

ម.ព.ឯ.ក AIDOC
Code: 119-004
Date:
Donated by:

សៀវភៅណែនាំស្ដីពីដំណាំតំបន់ខ្ពង់រាប នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា: ដំណាំពោត

ស្ទេពហ្វានី ប៊ែលហ្វៀល (Stephanie Belfield) និង គ្រីសស្ទីន ប្រោន (Christine Brown)

NSW DEPARTMENT OF
PRIMARY INDUSTRIES

ACIAR
www.aciar.gov.au

២០១០

មជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលីសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR) ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨២ ដោយច្បាប់របស់រដ្ឋសភាអូស្ត្រាលី។ មជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលីសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR) ធ្វើការងារជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិរបស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី ដែលមានបេសកកម្មធ្វើអោយជោគជ័យនូវប្រព័ន្ធកសិកម្មដែលអោយផលច្រើន និងមាននិរន្តភាពសម្រាប់ជាប្រយោជន៍នៃបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសអូស្ត្រាលី។ វាប្រគល់អំណាចអោយការស្រាវជ្រាវដែលសហការគ្នារវាងអ្នកស្រាវជ្រាវនៃបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងអ្នកស្រាវជ្រាវប្រទេសអូស្ត្រាលីក្នុងវិស័យកសិកម្មដែលប្រទេសអូស្ត្រាលីមានសមត្ថភាពពិសេស។ វាក៏គ្រប់គ្រងនូវវិភាគទានរបស់អូស្ត្រាលីទៅលើមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ។

ការប្រើប្រាស់ឯកសារ ឬឈ្មោះពាណិជ្ជនេះមិនរាប់បញ្ចូលថាជាការគាំទ្រ ឬក៏ជាការរើសអើងនឹងស្នាដៃរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឡើយ។

កម្រងឯកលេខនាររបស់ ACIAR
សៀវភៅទាំងនេះមានលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដំបូងដែលឧបត្ថម្ភដោយមជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលីសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR) ឬឯកសារដែលគិតថាសមទៅនឹងការស្រាវជ្រាវរបស់ ACIAR និងទិសដៅនៃការអភិវឌ្ឍន៍។ កម្រងសៀវភៅនេះត្រូវបានចែកចាយជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ ដែលសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។

© រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលី ២០១០

សៀវភៅនេះរក្សាសិទ្ធិ ដោយឡែកការប្រើប្រាស់ណាមួយត្រូវមានការអនុញ្ញាតដែលមានតែងក្នុងច្បាប់រក្សាសិទ្ធិ ១៩៦៨។ គ្មានផ្នែកណាមួយនឹងអាចត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយជាថ្មី ដោយគ្មានការសរសេរសុំការអនុញ្ញាតជាមុនពីរដ្ឋឡើយ។ ការស្នើរសុំ និងការសួរទាក់ទងនឹងការបោះពុម្ពផ្សាយជាថ្មី និងសិទ្ធិគួរតែស្នើរសុំ ឬទាក់ទងទៅផ្នែករដ្ឋបាលដែលទទួលបន្ទុកការងាររក្សាសិទ្ធិ នាយកដ្ឋានមេធាវីទូទៅការិយាល័យ Robert Garran Offices, National Circuit, Barton ACT 2600 or posted at <http://www.ag.gov.au/cca>.

បោះពុម្ពផ្សាយដោយមជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលីសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR)

ប្រអប់សំបុត្រ: GPO Box 1571, Canberra ACT 2601, Australia
ទូរស័ព្ទ 61 2 6217 0500
aciar@aciar.gov.au

ការបោះពុម្ពផ្សាយដំបូងជាភាសាអង់គ្លេសក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដោយ New South Wales Department of Primary Industries, ឥឡូវនេះត្រូវបានគេស្គាល់ថា Industry & Investment NSW ។

ស្តេពហ្វានី ប៊ែលហ្វៀល (Belfield S.) និង គ្រីសស្ទីន ប្រោន (Brown C.) ឆ្នាំ២០១០។ សៀវភៅណែនាំស្តីពីដំណាំតំបន់ខ្ពង់រាបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា: ដំណាំពោត ឯកលេខនាររបស់ ACIAR លេខ១៤០ក ៤៣ទំព័រ។

ISBN 978 1 921531 60 6 (បោះពុម្ព)
ISBN 978 1 921531 61 3 (គេហទំព័រ)

បកប្រែដោយលោកស្រី វង្ស ផល្លា
ត្រួតពិនិត្យការបកប្រែឡើងវិញដោយលោក គឹម សារឿន

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

សៀវភៅនេះផ្តល់នូវការណែនាំផ្លូវមួយស្តីពី វិធីសាស្ត្រដាំដុះដំណាំពោត ប្រកបដោយជោគជ័យនៅតំបន់ខ្ពង់រាបនៃប្រទេសកម្ពុជា។

សៀវភៅនេះជាសមិទ្ធិផលមួយរបស់គំរោង ACIAR Project ASEM/2000/109, ដែលមានប្រធានគំរោងគឺកញ្ញា ចាន់ ផលលឿន (CARDI) និងសាស្ត្រាចារ្យ Bob Martin (NSW DPI)

ការឧបត្ថម្ភថវិកាសម្រាប់ការផលិតសៀវភៅនេះគឺបានមកពីគំរោង ACIAR ហើយសៀវភៅនេះត្រូវបានរៀបចំដោយអ្នកនិពន្ធដ៏សំខាន់គឺលោកស្រីស្តេពហ្វានី ប៊ែលហ្វៀល (Stephanie Belfield) និងលោកគ្រីសស្ទីន ប្រោន (Christine Brown) ជាមួយនិងការចូលរួមចំណែកនៃ NSW DPI, CARDI, Murdoch University, Canberra University និងបុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF)។

NSW DPI, TAMWORTH AUSTRALIA

សាស្ត្រាចារ្យ Bob Martin

នាយក Tamworth Agricultural Institute

កញ្ញា Fiona Scott, អ្នកសេដ្ឋសាស្ត្រ

កញ្ញា Natalie Elias, អ្នកស្រាវជ្រាវក្សេត្រសាស្ត្រ

លោក John Holland, អ្នកស្រាវជ្រាវក្សេត្រសាស្ត្រ

MURDOCH UNIVERSITY, PERTH AUSTRALIA

សាស្ត្រាចារ្យ Richard Bell, អ្នកវិទ្យាសាស្ត្របរិស្ថាន

កញ្ញា Wendy Vance, មន្ត្រីជំនាញ

វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មកម្ពុជា (CARDI)
ភ្នំពេញ កម្ពុជា

កញ្ញា ចាន់ ផលលឿន

បណ្ឌិត សេង វ៉ាង ប្រធានការិយាល័យវិទ្យាសាស្ត្រដី និងទឹក

លោក ហ៊ិន សារិត អនុប្រធានការិយាល័យវិទ្យាសាស្ត្រដី និងទឹក

លោក អ៊ុំង សុភាព អនុប្រធានការិយាល័យក្សេត្រវិទ្យា និងប្រព័ន្ធកសិកម្ម

លោក ពិន តារា មន្ត្រីគំរោង

លោក ប៉ុល ចាន់ធី អ្នកបាណកសាស្ត្រ

លោក និន ចរិយា អ្នកបង្កាត់ពូជ

លោក ស៊ាង ឡៃហេង អ្នកបង្កាត់ពូជ

លោក ពៅ ស៊ីណាត វិស្វករក្សេត្រវិទ្យា

UNIVERSITY OF CANBERRA,
CANBERRA AUSTRALIA

សាស្ត្រាចារ្យ John Spriggs

បុព្វកថា

យុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រថ្នាក់ជាតិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (២០០៣–២០០៥) បានកំណត់មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងប្រពន្ធ័ផ្សព្វផ្សាយដើម្បីផ្តោតទៅលើក្រុមកសិករខ្នាតតូច និងសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើការប្រើប្រាស់សំភារៈទំនើប និងការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តន៍សម្រាប់ប្រព័ន្ធដំណាំ។ អាទិភាពត្រូវបានផ្តល់ឱ្យលើអនុវត្តពិពិធកម្ម និងប្រពលវប្បកម្មនៃផលិតកម្មកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាពជាមួយធនធានខាងក្រៅបន្តិចបន្តួច ក៏ដូចជាការអនុវត្តន៍ការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពតំលៃ។

មជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលី សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR) បានទទួលយកការងារទាំងនេះនៅឆ្នាំ២០០៣ ដោយចាប់ផ្តើមអនុវត្តគំរោងមួយដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្មដំណាំ (ASEM/2000/109)។ ដំណាំអាទិភាពរបស់គម្រោងគឺ ដំណាំពោត សណ្តែកសៀង ល្ង សណ្តែកបាយ សណ្តែកដី និងសណ្តែកអង្គុយ នៅតំបន់ខ្ពង់រាបនៃខេត្តកំពង់ចាម និងខេត្តបាត់ដំបង។ គោលបំណងរបស់គំរោងគឺជួយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងចូលរួមចំណែកដល់សន្តិសុខស្បៀងនៅកំរិតគ្រួសារ និងកំរិតថ្នាក់ជាតិក្នុងប្រទេសកម្ពុជា តាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកវិទ្យា និងកាលានុវត្តភាពសម្រាប់ផលិតកម្ម ដែលមិនមែនជាដំណាំស្រូវនៅតំបន់ខ្ពង់រាប។ កិច្ចដំណើរការស្រាវជ្រាវទាក់ទងទៅនឹងការពិភាក្សាផ្ទាល់ជាមួយកសិករសុពលភាពនៃចំណេះដឹងនៅក្នុងស្រុក ការរៀបចំឯកសារលើករណីសិក្សា និងការកំណត់អាទិភាពសម្រាប់សកម្មភាពពិសោធន៍ផ្ទាល់។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៤–២០០៦ សកម្មភាពគំរោងបានដំណើរការពិសោធន៍លើស្រែកសិករ និងការធ្វើបង្ហាញសរុបបានចំនួន១៥៣កន្លែង។ ការស្រាវជ្រាវនេះបានផ្តល់នូវមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការធ្វើកញ្ចប់ បង្ហាញនូវបច្ចេកវិទ្យាថ្មី និងការអនុវត្តន៍ដែលទទួលបានការកែលម្អសម្រាប់ផលិតកម្មដំណាំតំបន់ខ្ពង់រាប។ កញ្ចប់បង្ហាញនេះរួមមានពូជទំនើប បទដ្ឋាននៃការប្រើប្រាស់ដីការប្រើប្រាស់*មេរ្យាវីសូប៊ីយ៉ូម Rhizobium* ការកាត់បន្ថយការភ្ជួររាស់ដី និងការទុកកាកសំណល់ដំណាំនៅក្នុងស្រែ។ មន្ត្រីរបស់មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត និងបុគ្គលិកអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនៅខេត្តបាត់ដំបង និងខេត្តកំពង់ចាមត្រូវបានគេបណ្តុះបណ្តាលពីដំណើរការនៃការអនុវត្តន៍ធ្វើបង្ហាញផ្ទាល់លើស្រែកសិករពីបច្ចេកវិទ្យាថ្មី និងការអនុវត្តដោយមានការកែលម្អក្នុងឆ្នាំ២០០៧។

គំរោង ACIAR ថ្មីមួយបានចាប់ផ្តើមនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៨ ដើម្បីលើកកំពស់ផលិតកម្ម និងទីផ្សារដំណាំពោត និងសណ្តែកសៀងក្នុងតំបន់ពាយ័ព្យប្រទេសកម្ពុជា (ASEM/2006/130)។ គំរោងថ្មីផ្តោតទៅលើការទទួលយកនៃការពិសោធន៍បន្សាំលើស្រែកសិករ ដើម្បីវាយតំលៃ និងកែលម្អរបច្ចេកវិទ្យា និងការអនុវត្តន៍ផ្ទាល់ដែលបានសាកល្បងលើកដំបូងនៅឆ្នាំ២០០៧។ គំរោងថ្មីនេះក៏ត្រូវបានគេពង្រីកផងដែរ ដើម្បីច្របាច់បញ្ចូលរវាងទីផ្សារ និងប្រព័ន្ធផលិតកម្មកសិកម្ម។

សៀវភៅនេះជាផ្នែកមួយនៃការបោះពុម្ពជាស៊េរី ដែលផលិតដោយ ACIAR ក្រោមការឧបត្ថម្ភនៃការប្រព្រឹត្តទៅនៃកាធ្វើបង្ហាញលើស្រែកសិករសម្រាប់ដំណាំតំបន់ខ្ពង់រាបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

និក អូស្ទីន (Nick Austin)
នាយកប្រតិបត្តិ ACIAR (Chief Executive Officer, ACIAR)

មាតិកា

បុព្វកថា	i
ដ្យាក្រាម និងតារាង	iv
សេចក្តីផ្តើម	១
អាកាសធាតុ ដី និងតំបន់ដាំដុះ	៣
លក្ខណៈរូបសាស្ត្ររបស់ដំណាំពោត	៧
ដំណាក់កាលលូតលាស់របស់ដំណាំពោត	១០
ពូជពោត	១៣
កិច្ចដំណើរការនៃការដាំដុះ	១៥
សារធាតុចិញ្ចឹម	១៨
ជំងឺ និងសត្វល្អិតចង្រៃសំខាន់ៗ លើដំណាំពោតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា	២៥
ការប្រមូលផល	៣៤
សេដ្ឋកិច្ច និងទីផ្សារ	៣៨
សេចក្តីបន្ថែម: ការណែនាំពីកត្តាចង្រៃលើដំណាំពោតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា	៤២
ឯកសារយោង និងការអានបន្ថែម	៤៣

ដ្យាក្រាម និងតារាង

រូបភាព១
ទិន្នផលជាក់ស្តែង និងសក្តានុពលពោតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា -១

រូបភាព២
ប្រសិទ្ធភាពនៃបច្ចេកវិទ្យាថ្មីលើទិន្នផលពោត នៅដើមរដូវវស្សាឆ្នាំ ២០០៦ – ២

រូបភាព៣
កំពស់ទឹកភ្លៀងប្រចាំខែ នៅស្រុកចំការលើ ខេត្តកំពង់ចាម – ៣

រូបភាព៤
កំពស់ទឹកភ្លៀងប្រចាំខែ នៅខេត្តបាត់ដំបង – ៤

រូបភាព៥
ប្រូបាប៊ីលីតេនៃការទទួលទឹកភ្លៀងយ៉ាងតិច៥០ម.ម នៅខេត្តកំពង់ចាម និងខេត្តបាត់ដំបង – ៤

រូបភាព៦
កាយវិភាគសាស្ត្រនៃពូជពោត – ៧

រូបភាព៧
ដំណុះនៃគ្រាប់ពូជពោត ដែលបង្ហាញនូវការដុះលូតលាស់ពន្លកស្លឹក និងពន្លកឫសដំបូង – ៧

រូបភាព៨
ការពង្រីកស្លឹកកំណើតទី១ និងការលេចចេញនូវស្លឹកទី២ – ៧

រូបភាព៩
ឫសដែលដុះឡើងខុសពីធម្មតា រួមទាំងឫសរយាង ការដុះលូតលាស់ពីថ្នាំងទី១ – ៨

រូបភាព១០
ដើមពោត និងរចនាសម្ព័ន្ធស្លឹក – ៩

រូបភាព១១
ដំណាំពោតនៅដំណាក់កាលបន្តពូជ ដែលបង្ហាញពីសរីរាង្គបន្តពូជឈ្មោល (ផ្កា) និងផ្កាញី (ផ្លែ)-៩

រូបភាព១២
ផ្កាពោតក្នុងកំឡុងពេលរោយលំអង-៩

រូបភាព១៣
ផ្លែពោតជាមួយនិងការលេចចេញនូវសក់ពោត -៩

រូបភាព១៤
សក់ពោតដែលកំពុងទទួលលំអងផ្កាឈ្មោល -៩

រូបភាព១៥
ដំណាក់កាលលូតលាស់របស់ពោត-១០

រូបភាព១៦
ស្នូលពោតផ្នែកដែលបានបង្កាត់ កំពុងបង្ហាញជួរគ្រាប់ដាក់ទឹកដោះនៅពាក់កណ្តាលដំណាក់កាលវិវត្តន៍-១២

រូបភាព១៧
ស្រទាប់ខ្មៅបង្ហាញនៅចុងសាច់គ្រាប់ពោត បង្ហាញពីសរីរៈនៃពោតទុំ - ១២

រូបភាព១៨
ស្នូលពោតនៅពេលប្រមូលផល -១២

រូបភាព១៩
ម៉ាស៊ីនដាំគ្មានថាសដែលកំពុងដាំលូកចូលក្នុងគំរបស្មៅ។ ការស៊ើកបញ្ចូលបង្ហាញនូវថាស និងសង្កត់កង់កិនបិទខាងលើ-១៦

រូបភាព២០
រូបសណ្ឋាននៃការដាំដុះដែលបានណែនាំសម្រាប់ដំណាំពោត-១៧

រូបភាព២១
ឥទ្ធិពលនៃ pH លើភាពមានសារធាតុចិញ្ចឹម-១៨

រូបភាព២២
ពោតដែលបានដាក់ជីអាសូត និងពោតដែលមិនបានដាក់ជីអាសូត កំពុងបង្ហាញរោគសញ្ញាខ្វះជីអាសូត-១៩

រូបភាព២៣
ការដាំពោតចម្រុះជាមួយសណ្តែកបាយ-១៩

រូបភាព២៤
កូនពោតដែលខ្វះ (P) ភាពរមួលបិទរបស់ស្លឹកពោតដែលខ្វះ (P) កង្វះ (P) លើដំណាំពោត-២០

រូបភាព២៥
ដំណាំពោតដែលខ្វះជីប៉ូតាស្យូម ដើមពោតដែលខ្វះជីប៉ូតាស្យូម-២១

រូបភាព២៦
ពោតដែលឆ្លងជំងឺផ្សិតដុះផ្ទៃមីលឌូ Downy mildew
ក-ស្លឹកមានស្នាមឆ្នូត និងមានផ្កាឈ្មោលដែលខូចរូបរាង
ខ- ស្លឹកមានស្នាមឆ្នូតរលួយងាប់ជាលិកា និងមានពណ៌លឿងបៃតង
គ-ដងដើមពន្លូតវែងជាមួយនិងផ្លែច្រើនដែលគ្មានគ្រាប់-២៦

រូបភាព២៧
រោគសញ្ញានៃការរលាកស្លឹកនៅប៉ែកខាងត្បូង-២៦

រូបភាព២៨
ពោតដែលឆ្លងជំងឺរលួយផ្លែដោយសារផ្សិតហ្វុយសារីយ៉ូម-២៧

រូបភាព២៩
ជំងឺរលួយដើមដោយសារផ្សិតហ្វុយសារីយ៉ូម-២៧

រូបភាព៣០
ជាលិកាបន្តពូជ (ស្ព័រ) ដែលផ្ទុកសមាសធាតុពុល Aflatoxin នៅលើសាច់គ្រាប់របស់ពោត-២៨

រូបភាព៣១
រោគសញ្ញាស្លឹកពណ៌ច្រេះរបស់ពោតនៅតំបន់ត្រូពិក-២៨

រូបភាព៣២
ក-ការបំផ្លាញរបស់កណ្ដៀរលើឫសពោត ខ-កណ្ដៀរបំផ្លាញឫស-២៩

រូបភាព៣៣
កូនដង្កូវ Helicoverpa armigera -២៩

រូបភាព៣៤
ដង្កូវស៊ីរូងដើមពោត-២៩

រូបភាព៣៥
ដង្កូវហ្វូង-៣០

រូបភាព៣៦
(ក) កូនស្រឹងសណ្ដែកដែលធ្វើសំណាកកម្មលើកទី៥
(ខ) ស្រឹងសណ្ដែកវ័យចំណាស់-៣០

រូបភាព៣៧
ស្រឹងខែលរំពារបន្ទា — ៣០

រូបភាព៣៨
ស្រមោចប្រេដាទ័រ-៣១

រូបភាព៣៩
សត្វកន្ទុយពីរ-៣១

រូបភាព៤០
ក-អណ្ដើកមាសមេចំណាស់ ខ-ដង្កូវអណ្ដើកមាសមេ -៣១

រូបភាព៤១
ខ្មូតដីវាយប្រហារសត្វរំពារ -៣២

រូបភាព៤២
ដំណាំគ្រាប់ដី Lemon basil -៣២

រូបភាព៤៣
ឧបករណ៍ប្រលេះគ្រាប់ពោតដោយដៃដែលអាចយួរបាន -៣៤

រូបភាព៤៤
ឧបករណ៍សំអាតគ្រាប់ដោយប្រើឈ្នាន់ផាក់ខ្យល់ -៣៥

រូបភាព៤៥
ផ្ទាំងសម្រាប់ហាលពោត -៣៥

រូបភាព៤៦
កំរាលបេតុងសម្រាប់ហាលពោត -៣៥

រូបភាព៤៧
ម៉ាស៊ីនសំងួតពោតនៅប៉ៃលិន ការបង្ហាញកន្លែងថ្លឹងទម្ងន់
ម៉ាស៊ីនសំអាតគ្រាប់ ផ្ទាំងសម្រាប់ហាលក្នុងទីវាល -៣៩

រូបភាព៤៨
ការប្រើប្រាស់គំរបដីធ្វើអោយពោតលូតលាស់បានល្អ -៤០

តារាងទី១
កំពស់ទឹកភ្លៀងប៉ាន់ស្មាននៅរដូវដាំដុះសម្រាប់ខេត្តបាត់ដំបង
និងខេត្តកំពង់ចាម -៣

តារាងទី២
ទិន្នន័យដីមធ្យម (0 ទៅ ២0ស.ម) ចំនួន១00កន្លែងនៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម
និងខេត្តបាត់ដំបង -៥

តារាងទី៣
ទិន្នផលពោត (តោន/ហ.ត) ពីការពិសោធន៍លើស្រែកសិករ
លើក្រុមដីផ្សេងៗ គ្នានៅក្នុងឆ្នាំ២00៤ និង២00៥ នៅដើមរដូវវស្សា
(EWS) និងរដូវវស្សា (MWS) ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តកំពង់ចាម
និងខេត្តតាកែវ -៦

តារាងទី៤
លក្ខណៈពូជ និងទិន្នផលពោត - ១៤

តារាងទី៥
ពេលវេលាដាំដុះពោតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា -១៥

តារាង៦
ការស្រូបយក និងរំដោះចេញនូវសារធាតុចិញ្ចឹមសំខាន់ៗ ដូចជា
អាសូត (N) ផូស្វ័រ (P) និងប៉ូតាស្យូម (K) ដោយពោត hybrid -១៩

តារាងទី៧
ដីធម្មតាដែលមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងការវិភាគសមាសភាពគីមី -២២

តារាងទី៨
សេចក្ដីត្រូវការទីជ្រាតរបស់ដំណាំពោត -២៣

តារាងទី៩
តំរូវការជីអ៊ុយរ៉េ ដើម្បីបំពេញអាសូតដែលពោតត្រូវការ
នៅក្នុងដីដែលមានកម្រិតនីត្រាតខុសៗគ្នា -២៣

តារាងទី១0
ផលិតកម្មពោតនៅប្រទេសកម្ពុជា-៣៨

តារាងទី១១
ផលិតកម្មពោតនៅភាគខាងលិចនៃប្រទេសកម្ពុជា
នៅឆ្នាំ២00៤-២00៥- ៣៨

តារាងទី១២
សង្ខេបប្រាក់ចំណេញជាមធ្យមសម្រាប់ដំណាំពោតនៅ
តំបន់ខ្ពង់រាបប្រទេសកម្ពុជា — ៣៩

តារាងទី១៣
ការប្រៀបធៀបការដាំដុះដោយប្រើប្រាស់គម្រប និងមិនប្រើប្រាស់គម្រប
ចំបើងលើការលូតលាស់ដំណាំពោត-៤១

សេចក្ដីផ្ដើម

ទស្សនៈទូទៅ

ពោត គឺជាស្មៅត្រូពិកមួយប្រភេទដែលបន្សាំបានយ៉ាងល្អទៅនឹងអាកាសធាតុច្រើនប្រភេទ និងមានអាយុកាលពី៧០ ទៅ២១០ថ្ងៃ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពោតបានបន្សាំទៅនឹងដីតំបន់ខ្ពង់រាបដែលមានកំពស់ទឹកភ្លៀងខ្ពស់។ ពោតជារុក្ខជាតិមួយដែលមានដើមឈរត្រង់ទៅលើ ហើយអាចលូតលាស់បានកំពស់៣ម និងមានលទ្ធភាពបែកគុម្ព បានតិចតួច។ ឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្ររបស់ពោតគឺ *Zea mays* ហើយតាមធម្មតាវាក៏បានគេស្គាល់ថាជា corn ដែរ ប៉ុន្តែក្នុងគោលបំណងនៃសៀវភៅនេះ គឺសំដៅលើ maize តែប៉ុណ្ណោះ។

សៀវភៅផលិតកម្មនេះ គឺជាការណែនាំផ្លូវមួយ ស្ដីពីរបៀបដាំពោតប្រកបដោយជោគជ័យនៅក្នុងតំបន់ខ្ពង់រាបរំពឹងទឹកភ្លៀងនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលមិនមែនជាតំបន់ដែលមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រពទេ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្ដី បណ្ដាគោលការណ៍ក្សេត្រសាស្ត្រទាំងឡាយ គឺពិតជាមានទំនាក់ទំនងព្រមគ្នាទៅនិងប្រព័ន្ធទាំងពីរគឺទឹកភ្លៀង និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព។

ពោតក្រហម (ពោតលឿង) គឺជាដំណាំសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់បច្ចុប្បន្ននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលត្រូវបានគេដាំដើម្បីធ្វើជាទីផ្សារចំណីសត្វ ចំណែកពោតសគឺគេដាំក្នុងស្រុកសម្រាប់ការប្រើប្រាស់របស់មនុស្ស (តារាងទី១០ និង១១ ពីស្ថិតិផលិតកម្មពោត)។ ទោះយ៉ាងណា ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ពោតស (ឬពោតដំណើប) ជាប្រភេទពោតដែលដាំលើសលុបក្នុងចំណោមពោតដែលបានដាំ។ ពោតស ត្រូវបានគេដាំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចាប់តាំងពីសតវត្សទី១៧។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ដំណាំពោតជាដំណាំអត្ថិភាពទី២ បន្ទាប់ពីដំណាំស្រូវបើគិតពីផ្ទៃដីដាំដុះ និងផលិតកម្ម។ សៀវភៅណែនាំនេះគឺផ្ដោតទៅលើផលិតកម្មពោតក្រហមដោយយកទិន្នផលជាគ្រាប់។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាគច្រើននៃការងារក្សេត្រសាស្ត្រក៏អនុវត្តលើពោតសផងដែរ ។

ការងារប្រសើរបំផុតនៃការដាំដុះដំណាំពោតនៅប្រទេសកម្ពុជាគឺ ដាំឆ្លាស់ជាមួយដំណាំសណ្ដែកបាយនៅដើមរដូវវស្សា (EWS)។ ជាជំរើសមួយទៀត ដំណាំពោតអាចដាំនៅដើមរដូវវស្សា (EWS) ហើយសណ្ដែកសៀងដាំបន្តនៅរដូវវស្សានៅពេលប្រមូលផលពោតរួចរាល់ (EWS) (យោងតាមតារាងទី៣ និងទី៥)។

តំបន់ផលិតកម្មសំខាន់ៗ នៃប្រភេទពោតទាំងពីរប្រភេទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺនៅខេត្តបាត់ដំបង និងក្រុងប៉ៃលិន។ ពោតក៏ត្រូវបានគេដាំផងដែរ នៅខេត្តកំពង់ចាម កំពត កណ្ដាល បន្ទាយមានជ័យ និងតាកែវ។

ពោតត្រូវបានគេកំណត់ថា ជាដំណាំមួយដែលមានសក្ដានុពលយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងផលិតកម្មដាំដុះ និងការរកប្រាក់ចំណេញរបស់កសិករកម្ពុជា។ រូបភាពទី១ បង្ហាញនូវទិន្នផលជាក់ស្ដែងនៅប្រទេសកម្ពុជា ប្រៀបធៀបជាមួយសក្ដានុពលទិន្នផលដែលត្រូវទទួលបាន។ ពោតជាដំណាំធញ្ញជាតិយ៉ាងសំខាន់មួយលើពិភពលោកបន្ទាប់ពីស្រូវ និងស្រូវសាឡី ហើយដោយសារតែការកើនឡើងនូវសេចក្ដីត្រូវការជាសាកលសម្រាប់ជាចំណីសត្វ ជាពិសេសប្រទេសចិនបង្កើតនូវតម្រូវការកាន់តែខ្លាំងសម្រាប់សាច់ ហើយវាត្រូវបានគេទស្សន៍ទាយជាមុនថា តម្រូវការពោតនឹងបន្តការកើនឡើងជាដរាប។

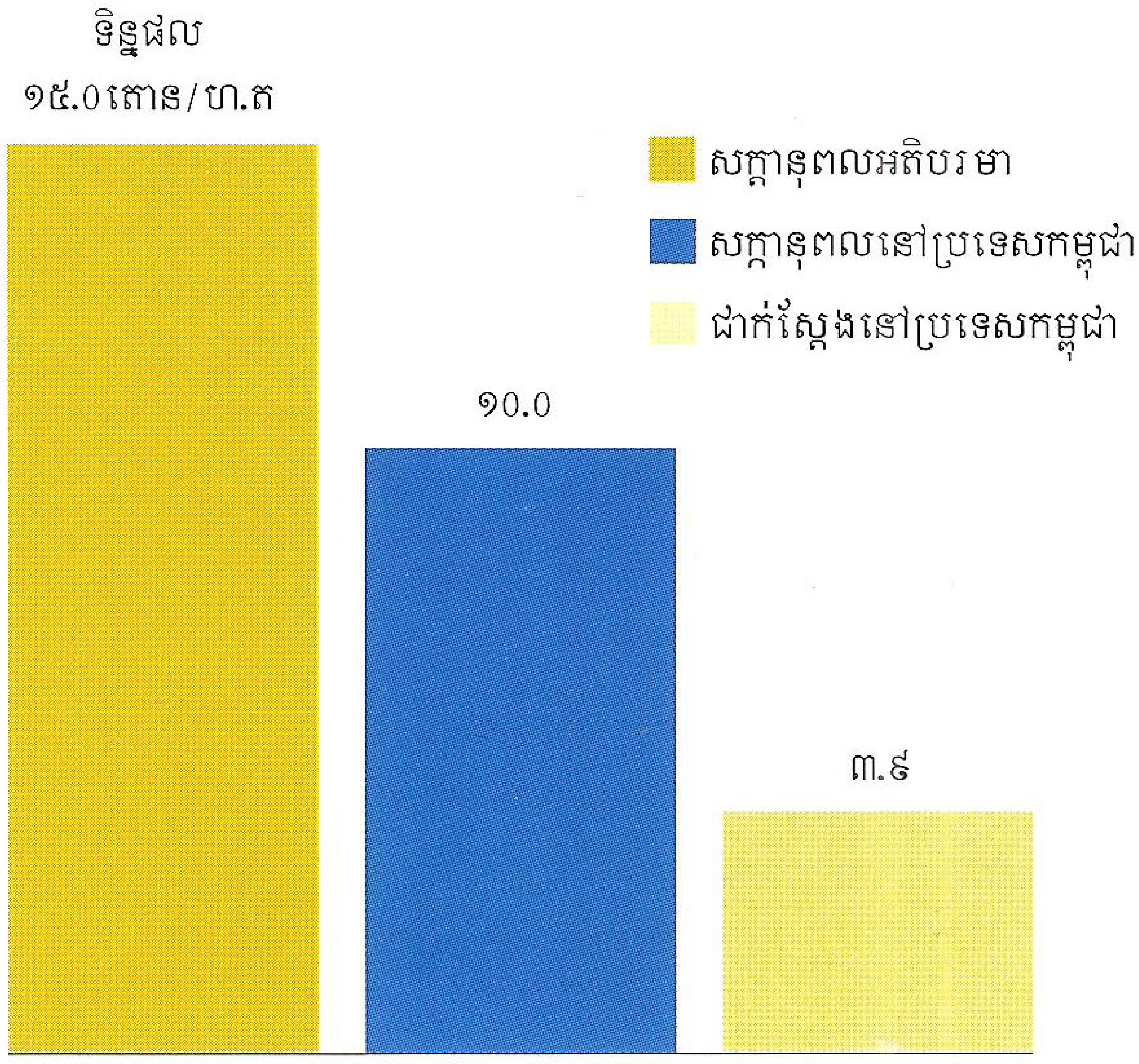

រូបភាព១: ទិន្នផលដែលជាសក្ដានុពល និងទិន្នផលជាក់ស្ដែងនៃដំណាំពោតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា